

KYSTVERKET
Postboks 1502
6025 ÅLESUND

Saksbehandler, innvalgstelefon
Kristine Vevik, 75547815

Tillatelse til mudring og dumping - Trangstraumen og Svartsundet - Hadsel

Vi viser til søknad fra Kystverket av 09.11.2022, endringsøknad datert 19.04.2023, ettersendte tilleggsopplysninger til søknaden og øvrig kommunikasjon i saken

VEDTAK

Statsforvalteren gir Kystverket tillatelse til mudring og dumping av masser i forbindelse med utdypingstiltak i gjennomseilinga Trangstraumen og Svartsundet i Raftsundet i Hadsel kommune. Tillatelsen med vilkår følger vedlagt. Tillatelsen er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 11, jf. § 16 og i medhold av forurensningsforskriften § 22-6.

Tillatelsen kan ikke tas i bruk før det foreligger nødvendige tillatelser etter plan- og bygningsloven og havne- og farvannsloven.

Kystverket skal betale et gebyr på 74 800,- for tillatelsen, jf. forurensningsforskriften § 39-4.

BAKGRUNN

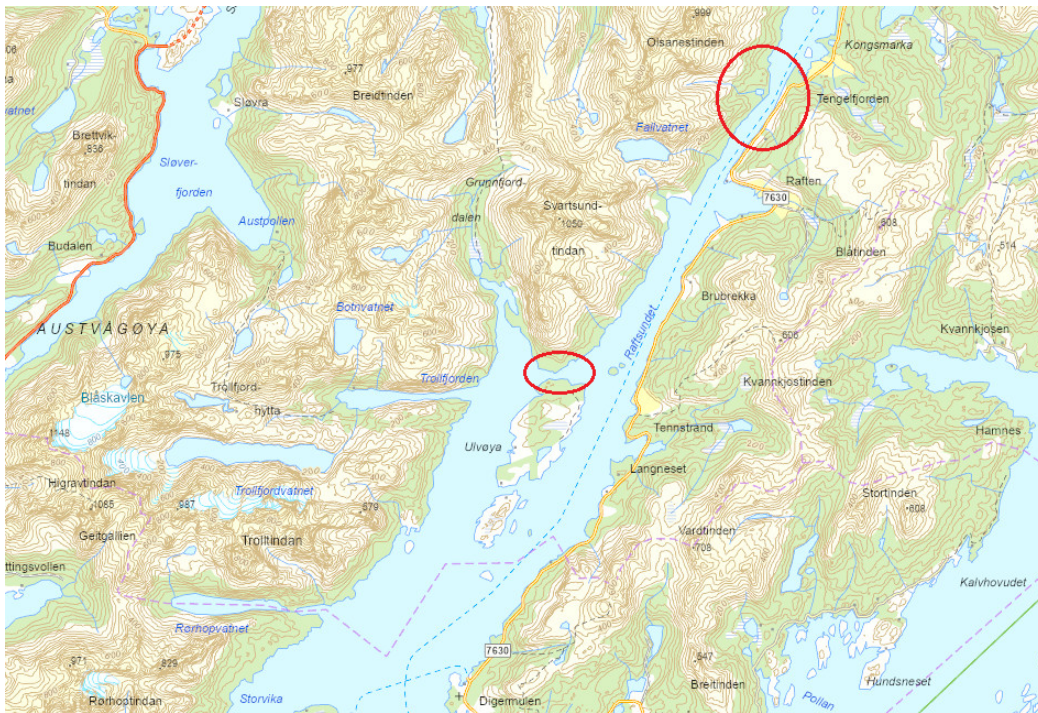
I forbindelse med de strekningsvise farledstiltakene for strekningen mellom Stamsund og Andfjorden langs hovedledene, søker Kystverket tillatelse til mudring og dumping ved gjennomseiling av Trangstraumen og Svartsundet. Tiltaket inngår som en del av Kystverkets prosjekt om å utbedre farleden Stamsund – Risøyrenna med gjennomseiling Raftsundet. Trangstraumen er et utsatt område for sjøtrafikk, med sterk strøm, smal passasje og grunner som kan resultere i grunnstøtinger og farlige situasjoner. En utdyping her vil gjøre farleden tryggere. Utdypingen i Svartsundet skal gjøres med bakgrunn i et ønske om endret seilingsrute i Raftsundet, slik at Kystruten/Havila kan gå gjennom Svartsundet til fordel for nåværende rute lenger sør rundt Ulvøya. Tiltaket vil gjenopprette den opprinnelige seilingsruten, korte ned seilingstiden og bespare miljø og drivstoffutgifter. En utdypning vil også gi en tryggere gjennomseiling da grunnstøting har blitt dokumentert.

Beskrivelse av tiltaket

Farleden skal utdypes ved to lokaliteter; Trangstraumen og Svartsundet (figur 1). Massene fra begge lokalitetene er planlagt fraktet med leker til kommunalt deponi på Børøya industriområde. Kystverket har likevel søkt om dumping av massene for å kunne benyttes seg av muligheten dersom det oppstår

situasjoner eller værforhold som ikke tillater transport med leker på en trygg og forsvarlig måte. Utdypingstiltakene planlegges gjennomført vår/sommer/høst 2023.

Figur 1: Oversiktskart som viser tiltaksområdene Trangstraumen (nord) og Svartsundet (sør).

Farleden gjennom Trangstraumen skal utdypes slik at den får en dybde på - 10,3 m. Utdypingstiltaket omfatter mudring av totalt 16 000 m³ masser (angitt som pfm³)¹ over et areal på 9 500 m² sjøbunn. Utdypingen skal foregå ved sprengning av fast fjell og fjerning av masser med gravemaskin.

Tiltak i Svartsundet omfatter utdypning til -6,7 m i sørsiden av Svartsundet samt fjerning av en kampestein øst for denne. Totalt utdypingsareal er på omtrent 1100 m² og volum er beregnet til 2400 m³ (angitt som pfm³). det planlegges å benytte samme metode og utstyr som ved utdypningen i Trangstraumen.

Disponering og dumping av masser

Utdypingsmassene fra begge lokalitetene planlegges deponert i kommunalt deponi på Børøya, og dette skal skje i samarbeid med Hadsel kommune. Det er ønskelig at alle massene skal kunne utnyttes til egnede formål. Kystverket og kommunen arbeider med en gjennomføringsavtale. Massene skal transporteres og deponeres med leker.

Dersom det blir nødvendig å dumpe massene eller det påtreffes rene løsmasser under mudringen, så er det søkt om dumping av omtrent 33 000 lm³ over et areal på omtrent 33 400 m² i det planlagte dumpeområdet (figur 2). Dybden på dumpelokaliteten varierer mellom -40 og -48 m, og er beskrevet i søknaden som en lukket fordypning i sjøbunnen. Sjøbunnen i deponiområdet består av erosjonsbunn som består av fjell, grus, stein og blokk (morenemateriale). Massene er planlagt dumpet med splittleker.

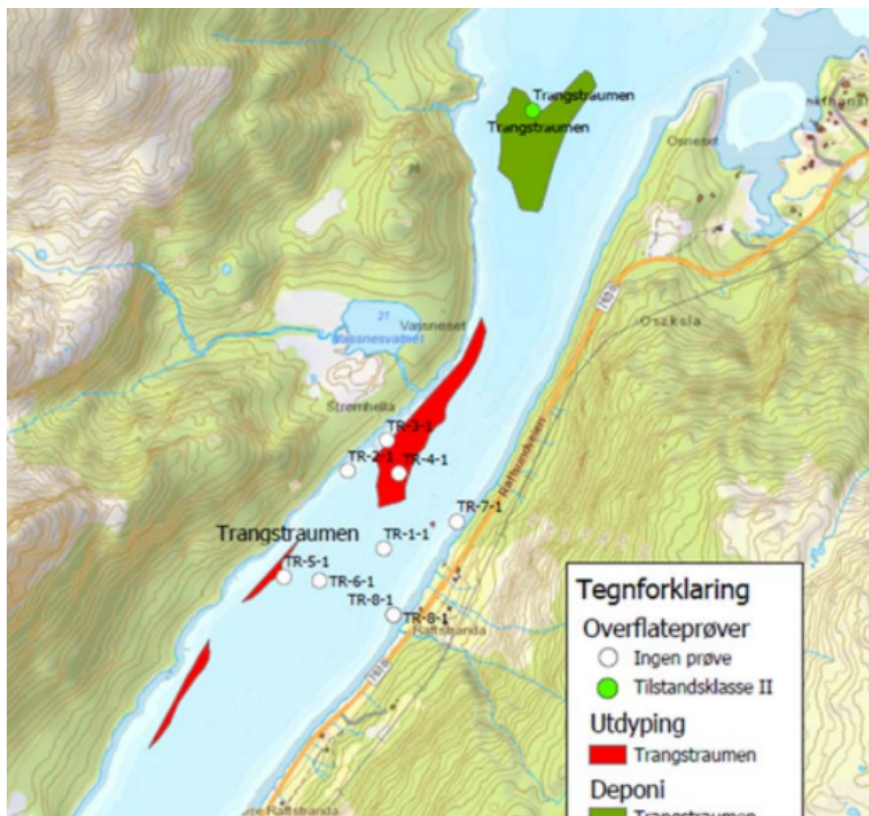
¹ pfm³ = prosjekterte faste masser, lm³ = løse masser

Det er målt strøm med gjennomsnittshastighet på mellom 28 og 20 cm/s mellom 21 og 43 m dyp. Strømmens to hovedretninger er sør og sørøst, noe som kan tyde på at målepunktet ligger i en bakevje når det er nordgående strøm. Strømmen gjennom Trangstraumen er sterkt tidevannsdrevet.

Forurensning i tiltaksområdet

Det har blitt gjennomført miljøundersøkelser av sjøbunnen i mudringsområdet og dumpeområdet i Trangstraumen (figur 3). I mudreområdet var det ikke mulig å få opp prøver på grunn av hard sjøbunn bestående av fjell og morenebunn. Det er derfor antatt at det ikke er forurenset sjøbunn. Det er ikke tatt prøver fra sjøbunnen i utdypingsområdet i Svartsundet på grunn av hard bunn. Det er heller ikke her antatt at sjøbunnen er forurenset. Det er ingen kjente aktive eller historiske forurenserne i nærheten av tiltaksområdet.

Figur 2: Planlagt utdypings- og deponiområde i Trangstraumen med prøvepunkter med tilstandsklasser.

Alle sedimentprøvene er klassifisert iht. Miljødirektoratets veileder M-608 Grenseverdier for klassifisering av vann, sediment og biota (tabell 1). Prøvene fra dumpeområdet viser bakgrunnsnivå eller god miljøtilstand for (tilstandsklasse I og II) av alle stoffene det har blitt testet for.

Tabell 1: Miljødirektoratets tilstandsklasser for forurenset sediment (M-608 Grenseverdier for klassifisering av vann, sediment og biota).

Tilstandsklasse	I	II	III	IV	V
Beskrivelse av miljøtilstand	Bakgrunn	God	Moderat	Dårlig	Svært dårlig
Effekt	-	Ingen toksiske effekter	Kroniske effekter ved langtids-eksponering	Akutte toksiske effekter ved korttids-eksponering	Omfattende toksiske effekter

FORHOLDET TIL PLAN

Det planlagte tiltaket i Trangstraumen ligger innenfor arealformål NFFF – bruk og vern av sjø og vassdrag, med tilhørende strandsone i Kommuneplanens arealdel 2014-2026, plansone C Raftsundet. Det finnes ingen bestemmelser/retningslinjer for dette arealformålet. Etter planen skulle ny kystsoneplan for Vesterålen vedtas høsten 2022, men denne er utsatt. I planen er det beskrevet at det ikke er tillatt å deponere i sjø. I samråd med Hadsel kommune ble det sendt inn dispensasjonssøknad (datert 15.09.2022) for gjeldende plan så vel som kystsoneplanen som ikke er vedtatt.

Hadsel kommune har gitt tilbakemelding på at de ikke kan behandle dispensasjon fra en plan som ikke er gyldig. Kommunen har derfor behandlet søknaden ut ifra gjeldende plangrunnlag, altså Kommuneplanens arealdel. I plangrunnlaget «bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone» er det også avsatt regulert samferdsel, farled. Med bakgrunn i dette stadfester kommunen at utdypingstiltaket er i tråd med gjeldende planregulering og at dispensasjon ikke er nødvendig.

Det planlagte tiltaket i Svartsundet ligger innenfor PlanID KP, Hadsel kommunes arealdel 2014-2026, arealbruk Naturområde, Områdenavn NOS4 Trollfjorden, sjøarealer mellom Ulvøya og Trollfjorden samt selve Trollfjorden. Angitt hensynssone er "Bevaring naturmiljø" med hensynssonenavn H560_12 Raftsundet vest og Ulvøya. Det foreligger ingen bestemmelser/retningslinjer for dette arealformålet og tiltaket vurderes derfor som ikke i strid med gjeldende plan.

HØRING

Kystverket sendte søknaden på høring til berørte sektormyndigheter og faste høringsparter for uttalelse. Søknaden har også vært annonsert i Vesteraalens avis og på Statsforvalteren i Nordland sin nettside. Fristen for å gi uttalelse var 03.02.2023. Endringssøknad har ikke vært på høring da den omsøkte endringen er vurdert å være av mindre miljømessig betydning og det er tungtveiende samfunnsinteresser som gjør at det haster med å gi tillatelse. Fiskeridirektoratet har gitt uttalelse til søknaden, og Nord Fiskarlag har sluttet seg til denne. Under følger forkortet gjengivelse av uttalelsen

Fiskeridirektoratet

Fiskeridirektoratet har gitt en overordnet uttalelse som gjelder alle tiltakene som inngår i Kystverkets prosjekt om å utbedre farleden Stamsund-Risøyrenna med gjennomseiling Raftsundet, i tillegg til uttalelse til søknaden som gjelder for tiltaket i Trangstraumen. Vi har gjengitt deler av uttalelsene som er relevante for Trangstraumen.

Det er kartlagt to beiteområder for hyse (september-desember) lokalisert omtrent 3 km sør og 2 km nord for tiltaksområdet. Områdene inngår i fiskeriforvaltningens begrep «ressursområde».

Fiskeridirektoratet peker på viktigheten av å beskytte slike områder mot nedbygging og at det ikke åpnes for tiltak som kan forringe den funksjonen området har for fisken.

Det er også kartlagt fiskeplasser med passive redskaper for 2-3 båter som fisker etter hyse fra september til desember, som overlapper med de kartlagte beiteområdene. Sør for tiltaksområdet er det kartlagt en fiskeplass for aktive redskaper (Grunnfjord), hvor det forekommer fiske med landnot etter sild fra juni til november. Det er også i dette området, sør for tiltaksområdet, kartlagt fiskeplass med passive redskaper hvor det forekommer et blandingsfiske.

Fiskeridirektoratet viser til Miljødirektoratet sin kartlegging av marine naturtyper i nærheten av tiltaksområdene og Multiconsult sin rapport om naturmangfold i forbindelse med søknadsunderlaget. Indre Grunnfjord er kartlagt som en fjord med naturlig lavt oksygeninnhold i bunnvannet. Men det er observert forekomster av ruglebunn like utenfor utdypingsområdet. I planlagt sjøbunnsdeponiområde er det også påvist mindre forekomster av skjellsand og nærhet til ruglbunn. Det er observert marine ansvarsarter (stortare, brunpølse).

Ruglbunn som fjernes eller tildekkes regnes som tapt på grunn av lang genereringstid. Skjellsand er et habitat som ofte er rikt på bløtbunnsfauna. Denne sanden, som i stor grad består av knuste og delvis nedbrutte kalkskall fra skjell og andre marine organismer, regnes som en ikke- fornybar ressurs i et menneskelig tidsperspektiv. Naturtypen fungerer som gyte- og oppvekstområder for flere fiskearter. I tillegg benytter større krepsdyr skjellsandbankene til parringsplasser og ved skallskifte. De finner også matgrunnlag her.

Mudring- og dumping av masser i sjø vil føre til oppvirvling av finpartikulært materiale som lett kan spres i et større område. Marine sedimenter kan inneholde miljøgifter som holder seg i vannmassene over lang tid. Finpartikulært materiale og innhold fra marine sedimenter som holder seg i vannmassene over lang tid følger havstrømmene og kan dermed også spres langt fra tiltaksområdet å gjøre skade i det marine økosystemet, inkludert på gytende fisk, tidlige livsstadier og over trofiske nivåer når fisk spiser andre dyr som har fått i seg partikler. Bruk av siltgardin kan redusere dette noe, men de minste partiklene vil ikke stoppes av en slik duk. Bruk av siltgardin er særlig viktig dersom utfyllingsområde er i nærheten av gyteområde og/eller oppvekstområde for fisk.

En del av gjennomføringen av planlagt tiltak vil innebære sprengning under vann. Det vil kunne skape trykkbølger som kan forårsake skremmeeffekter, skader og i verste tilfeller død hos fisk og marine pattedyr. Ved sprengning av fjell ved utdyping vil større del av energien absorberes av grunnen og gi mindre effekter ut i vannet enn sprengning på bunnen. Det er ikke kjent hvor lang tid etter sprengning at skremmeeffekter kan ha påvirkning på gyting. Sjokkbølger i vann vil også kunne føre til dødelighet hos larver og ikke bare voksen fisk. Bruk av siltgardin kan redusere trykk ved sprengninger under vann.

Fiskeridirektoratet anbefaler at tiltaket gjennomføres på høst og tidlig vinter da dette er perioden hvor livet i kystsonen ligger mest i ro, eller at avbøtende tiltak er tilstrekkelig for å hindre negativ påvirkning på miljøet.

Kystverket har i søknaden oppgitt flere avbøtende tiltak for gjennomføring av mudring- og dumping ved gjennomseiling Trangstraumen som innebærer blant annet: turbiditetsovervåking og stans ved høye verdier, oppsamling av plast og sekvensiell sprengning. Fiskeridirektoratet ser at det er observert nise i det aktuelle området, som er av særlig stor forvaltningsinteresse. Tiltakshaver oppgir i søknad at det som et avbøtende tiltak for trykkbølger og støy vil bli avfyrt varselskudd i forkant av hovedsalven. Dette sier tiltakshaver er et effektivt avbøtende tiltak som er vanlig å benytte for å

reduere skade på fugl, fisk og sjøpattedyr og som gir dyrene mulighet til å komme seg unna sprengningssted.

Fiskeridirektoratet ber om at alle avbøtende tiltak gjennomføres som beskrevet i søknad. Fiskeridirektoratet ber også tiltakshaver hensynta anbefalinger til ytterligere avbøtende tiltak. Det forutsettes at alle arbeider utføres på en måte som er minst skadelig for miljøet.

Kystverkets kommentar til Fiskeridirektoratets uttalelse

Fiskeridirektoratet kommenterer bruk av siltgardin som et mulig avbøtende tiltak for å begrense partikkelspredning fra sprengning og mudring. Ved utdypingsarbeid i avgrensede områder med minimal strøm kan bruk av siltgardin være et effektivt tiltak for å forhindre partikkelspredning. Ved utdypingsarbeid i områder med middels til sterk strøm vil en siltgardin være praktisk talt umulig å holde på plass med forankringer. I tillegg til at det er mye strøm ved tiltaksområdene Trangstraumen og Gunnarbåten befinner disse områdene seg i Raftsundet som til dels er et smalt sund med mye trafikk der en siltgardin vil være i konflikt med anleggss fartøy og passerende trafikk.

Fiskeridirektoratet kommenterer også at «Bruk av siltgardin kan redusere trykk ved sprengninger under vann». Her mistenker Kystverket at Fiskeridirektoratet egentlig mener at bruk av boblegardin og ikke siltgardin har denne effekten da dette er beskrevet i ulike rapporter. Boblegardin kan ved gunstige forhold dempe sjokkbølger fra sprengning.

Bruk av boblegardin er ofte problematisk av flere årsaker og krever at entreprenør har god kjennskap til design av funksjonelt oppsett, rigging og bruk, og negative miljøkonsekvenser. Det er ofte problemer med å få slike boblegardiner tette nok for at ikke trykkbølger (eller partikler) skal slippe ut. Den må tilpasses hver grunne som skal utdypes og en egen flåte må administreres med ett til flere drivstoff-aggregater som er kilde til lyd- og luftforurensning for å drive luftkompressor, som i seg selv også vil gi lydforurensning. Ekstra flåte med aggregat og drivstoff-komponenter gir økt fare for ulykker og forurensning til sjø. Dette vil spesielt kunne være tilfelle ved arbeider i dette særdeles strømutsatte sundet. Vær og trafikk kan også gi utfordringer med drift av boblegardin.

Bruk av boblegardin er også et tidkrevende og kostbart avbøtende tiltak - som ikke alltid er like effektivt som ønsket. Det skaper store mengder plastsøppel og er dermed ikke et bærekraftig tiltak.

Boblegardin er et avbøtende tiltak som kan fungere godt dersom den anvendes i et område med gode forutsetninger for utplassering og drift, og hvor en kjenner til en utsatt resipient en ønsker å skjerme.

Ved sprengning vil det bli avfyrt varselskudd i forkant av hovedsalven. Dette er et effektivt avbøtende tiltak som er vanlig å benytte for å redusere skade på fugl, fisk og sjøpattedyr og som gir dyrene mulighet til å komme seg unna sprengningssted. I tillegg benyttes sekvensiell sprengning som innebærer at hver salve er delt inn i en rekke mindre salver for å redusere trykkbølger.

Kystverket har foreslått en rekke avbøtende tiltak i søknad til de planlagte tiltakene i Trangstraumen og Gunnarbåten og mener disse er tilstrekkelige for å redusere negativ påvirkning på det marine miljø. Kystverket anser de øvrige kommentarer og bemerkninger fra Fiskeridirektoratet besvart i grunnlaget for søknad.

LOVGRUNNLAG

Mudring og dumping av masser i sjø er regulert med hjemmel i forurensningsloven § 11, og i medhold av forurensningsforskriften kapittel 22. Forurensningsforskriften §§ 22-3 og 22-4 fastsetter et generelt forbud mot henholdsvis mudring og dumping i sjø fra skip/lekter. Etter søknad kan det imidlertid gis tillatelse til slike aktiviteter i medhold av forurensningsforskriften § 22-6.

Sprengning av berg under vann og flytting av massene anses som mudring, overskuddsmasser fra mudring er næringsavfall, jf. forurensningsloven § 27 a. Det følger av forurensningsloven § 32 første ledd at den som produserer næringsavfall skal sørge for at avfallet blir brakt til lovlig avfallsanlegg eller gjennomgår gjenvinning. Alternativt kan Statsforvalteren gi tillatelse til å dumpe massene i sjøen.

Forurensningsloven

Når Statsforvalteren avgjør om tillatelse skal gis, og eventuelt på hvilke vilkår, skal det legges vekt på forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med fordeler og ulemper tiltaket ellers vil medføre, jf. forurensningsloven § 11 femte ledd. I henhold til Klima- og miljødepartementets oppfatning skal det gjøres en helhetlig vurdering der både forurensningshensyn, generelle miljøhensyn og alminnelige samfunnsmessige hensyn tas med i betraktningen. Hver enkelt søknad vurderes individuelt og Statsforvalteren vurderer etter skjønn i hver enkelt sak om det omsøkte inngrepet kan aksepteres på vilkår.

Vannforskriften

Vannforskriftens bestemmelser gir visse rammer for Statsforvalteren skjønnsutøvelse i forurensningssaker Vannforskriften §§ 4 – 6 oppstiller miljømål for vannforekomster, og opererer med følgende fem tilstandsklasser; svært god, god, moderat, dårlig og svært dårlig. Miljømålet for overflatevann er at økologisk og kjemisk tilstand skal være innenfor tilstandsklassene «svært god» til «god». Endring av tilstanden i en vannforekomst i negativ retning vil innebære forringelse av vannforekomsten. Forringelse av en vannforekomst kan ikke tillates med mindre det foreligger adgang til å gi unntak, jf. vannforskriften § 12. Statsforvalteren har derfor vurdert om kravene i vannforskriften er til hinder for å gi tillatelse etter forurensningsloven.

Naturmangfoldloven

Tiltaket skal i vurderes i henhold til naturmangfoldloven. I § 7 står det at prinsippene om offentlig beslutningstaking i §§ 8-12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Dette gjelder § 8 kunnskapsgrunnlaget, § 9, føre-var-prinsippet, § 10 økosystemtilnærming og samlet belastning, § 11 kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver, og § 12 miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder. Naturmangfoldloven krever at beslutninger også skal være begrunnet ut fra hensynet til naturmangfoldet, og beslutningen skal enten være basert på vitenskapelig kunnskap eller dersom ikke dette finnes, på føre-var-prinsippet. Naturmangfoldet gjelder arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse, økologisk tilstand og effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskap skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.

STATSFORVALTERENS VURDERINGER

Det er virkningene av det omsøkte tiltaket på det aktuelle stedet som er vurdert. Dersom tiltakshaver ønsker å gjennomføre tiltaket på en annen måte enn det som er beskrevet i søknaden, så må det avklares med Statsforvalteren om det må søkes på nytt eller søkes om endring av tillatelsen.

Miljøpåvirkning

Tiltak i sjø som medfører bevegelse i sediment kan påvirke det marine miljøet på flere måter. Virkningene varierer avhengig av bl.a. mengde og hvilke masser det dreier seg om, når, hvor og

hvordan tiltak gjennomføres, samt innholdet av miljøgifter i massene. Konsekvenser av slike tiltak kan være partikkelspredning og nedslamming av områder, støy, plastforurensning, samt endring og forringelse av habitat.

Vurdering etter naturmangfoldloven

Det finnes naturverdier i nærheten av tiltaksområdet og influensområdet. De viktigste momentene er beskrevet i det følgende.

Naturverdier og fiskeriinteresser i Trangstraumen og Svartsundet

Tiltaksområdene er undersøkt med ROV og det er innhentet informasjon fra offentlig tilgjengelige databaser for å innhente informasjon om naturmangfoldet og naturtyper. Det er ikke påvist viktige naturtyper i selve utdypingsområdet. Under 1 km sør for planlagt utdyping i Trangstraumen er det større forekomster av ruglbunn. Forekomsten er vurdert med verdi viktig (verdi B) basert på ROV-observasjoner. I planlagt dumpeområde er det påvist mindre forekomster av skjellsand og nærhet til ruglbunn. Det er også observert flekkvise forekomster av stortare og butare i områder med hardbunn. Under 1 km fra dumpeområdet er det registrert israndavsetninger med stor verdi. Naturtypen kan inneholde spesielle artssammensetninger i forhold til omgivelsene på grunn av forskjellig bunnsstrat. Naturmangfoldet ved israndavsetningene er ikke undersøkt i forbindelse med det omsøkte tiltaket.

I Svartsundet er det registrert forekomster av ruglbunn og skjellsandforekomster i nærområdet til utdypingsområdet. I tillegg er Svartsundet i sin helhet naturtypen sterk tidevannsstrøm med karakteristiske arter og strømhastighet på 1 knop.

Ruglbunn består av løsliggende kalkalger som er svært saktevoksende. Det tar lang tid før ruglbunn regenereres dersom den utsettes for skader. Ruglbunn er levested for mange dyr og kan fungere som beite- og oppvekstområder for enkelte fiskearter. Kalkalger er følsomme for tildekking av finkornede partikler. Skjellsand er ofte rik på bløtbunnsfauna og fungerer som gyte- og oppvekstområde for flere fiskearter. Den regnes som en ikke-fornybar ressurs i et menneskelig tidsperspektiv.

For tiltaksområdene er det registrert 13 rødlistede arter i Artskart², hvorav flere er truet eller sterkt truet. Dette er basert på enkeltobservasjoner og det er ikke registrert hekkeplasser eller spesielle områder for overvintrende sjøfugl i nærheten av planlagt utdypingsområde.

Det er kartlagt to beiteområder for hyse (september-desember) lokalisert omtrent 3 km sør og 2 km nord for tiltaksområdet. Det er også kartlagt fiskeplasser med passive redskaper for 2-3 båter som fisker etter hyse fra september til desember, som overlapper med de kartlagte beiteområdene. Sør for tiltaksområdet er det kartlagt en fiskeplass for aktive redskaper (Grunnfjord) hvor det forekommer fiske med landnot etter sild fra juni til november. Det er også i dette området, sør for tiltaksområdet, kartlagt fiskeplass med passive redskaper hvor det forekommer et blandingsfiske.

Påvirkninger på naturmangfoldet og avbøtende tiltak

Naturtyper

Påviste forekomster av skjellsand i nærheten av tiltaksområdene kan bli skadet/gå tapt som følge av spredning av partikler fra sprengning av berg og mudring av løsmasser like ved. Slike skader/tap vil være permanente.

² [Artskart - Artsdatabanken](#)

Ruglbunn som måtte befinne seg i utdypingsområdene vil bli fjernet på permanent basis. Siden rugl har svært lang regenereringstid vil dette være å anse som en varig effekt. Partikler som sedimenterer, kan tildekke ruglbunn påvist i nærområdet med påfølgende nedsatt produksjon. Øvrige arter som går tapt under utdypingstiltaket vil kunne reetablere seg etter at tiltaket er ferdig. Artssammensetning vil avhenge av bunnssubstratet etter mudringen. Endret strømforhold som følger av mudringen vil kunne bidra til en permanent endring i artssammensetning.

Det biologiske mangfoldet ved israndavsetningene kan bli påvirket av partikler, men det antas at sterk strøm i området bidrar til hurtig fortykning av partikler i vannsøylen.

Dumpeområdet vil bli påvirket på den måten at områder med bløtbunn og skjellsand dekkes til. Dette er en varig effekt og bunnlevende organismer vil gå tapt. Selve dumpingene kan føre til en midlertidig økning av partikler i vannsøylen, noe som kan påvirke naturmangfoldet midlertidig. Partikler som sedimenterer, kan tildekke ruglbunn i nærområdet. Etter at dumpingene er ferdig, er det antatt at det kan skje en gradvis reetablering av dyr. Artssammensetning vil avhenge av substratets sammensetning.

For å begrense de uheldige konsekvensene av mudring og dumping på de nærliggende naturverdiene, er det viktig å begrense spredningen av partikler fra tiltakene. Vi har stilt vilkår om at tiltakene skal gjøres på en så skånsom måte som mulig for å begrense spredningen av partikler og påvirkningen på naturverdiene mest mulig. Statsforvalteren har vurdert å stille vilkår om turbiditetsovervåking for å ha kontroll med partikkelspredningen over ruglforekomster. Kystverket har levert sin erfaringsrapport for liknende tiltak i Mollدora og Småskallan. På bakgrunn av erfaringene i disse tiltakene, likheter med det omsøkte tiltaket og de lokale strømforholdene gjennom Trangstraumen og Svartsundet, vurderer vi at det ikke er behov for å stille krav om turbiditetsmålinger under tiltaksgjennomføring i Trangstraumen og Svartsundet. Løsmassene som skal mudres er oppgitt å bestå av 10 % grus og 90 % stein. Det er antas derfor at spredning av finstoff under mudring vil være beskjeden og det er antatt at partiklene sedimenterer raskt.

Fiskeridirektoratet har i sin høringsuttalelse anbefalt at det benyttes siltgardin eller en annen form for barriere for å hindre spredning av partikler. På grunn av blant annet strømforholdene i området og nærhet til farled vurderer vi at det ikke vil være hensiktsmessig å benytte siltgardin.

Fugl

Fugl kan påvirkes negativt av tiltak i sjø gjennom for eksempel tap av funksjonsområder og lydforurensning fra anleggsarbeid både over og under vann. Sprengning, som kan anses som en uvanlig støyende aktivitet, vil kunne påvirke fugler, spesielt under hekkeperioden.

Fugler er mobile arter og det er antatt at de beveger seg bort fra tiltaksområdet når arbeidene foregår, og kommer tilbake når arbeidene er ferdige. Vi setter som vilkår at det avfyres varselskudd i forkant av hovedsalven ved sprengning under vann. Statsforvalteren har lagt vekt på at tiltaket er av midlertidig varighet og at det ikke er kjente hekkelokaliteter i nærheten av tiltaksområdet. Vi vurderer derfor at det ikke er behov for å sette ytterligere vilkår for å ta hensyn til fugl i området.

Fisk og sjølevende dyr

Fiskeridirektoratet har i sin uttalelse beskrevet de mulige negative virkningene som tiltaket kan ha på fisk og sjølevende dyr. Det er ingen gytefelt i nærheten av tiltaksområdene som vurderes å bli påvirket

av tiltaket. Ifølge søknaden og opplysninger fra Kystverket, så er tiltaket planlagt innen utgangen av 2023 og det vil derfor uansett ikke påvirke gyteperioden.

Vi stiller som vilkår at det skal utføres en mindre varselsprengning i forkant av sprengning slik at fisk og eventuelle sjøpattedyr har mulighet til å komme seg unna sprengningsstedet. Dere må også sjekke at det ikke er grupper av dyr, for eksempel flokker av fugl, marine pattedyr eller fiskestimer i nærheten før sprengning utføres. Vi stiller også som vilkår at det skal benyttes sekvensiell sprengning for å redusere trykkbølger.

Spredning av plast

Undervannsprengning vil føre til spredning av plast fra blant annet skyteledninger. Plast i borehullene vil pulveriseres ved detonasjon av sprengstoff og spres som små partikler. Marin plastforsøpling er et stort problem. Store plastfragmenter kan spises av dyr og hindre næringsopptak, mens mikroplast kan tas opp i små organismer og akkumuleres i næringskjeden. Mikroplast kan også binde til seg miljøgifter og føre til akkumulering av miljøgifter. Vi legger stor vekt på å stille vilkår som hindrer marin plastforsøpling. Vi stiller vilkår om at plast fra sprengningsarbeidet skal samles opp på en effektiv måte og det skal foreligge dokumenterte rutiner for hvordan dette arbeidet skal gjennomføres. Dere er ansvarlig for å rydde plastavfall som oppstår både underveis og i etterkant av tiltaket. Dere har ikke oppgitt noe anslag over mengden plast som kan oppstå fra sprengningen. Vi stiller vilkår om at dette skal ettersendes sammen med sluttrapporteringen for tiltaket 6 uker etter at tiltaket er gjennomført. Dere har i søknaden beskrevet hvordan plast håndteres og krav til positivt plastregnskap som krav i kontrakt med entreprenør. Vi forutsetter at dette gjennomføres som oppgitt i søknaden.

Vurdering

Naturmangfoldloven § 8 stiller krav om at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. I vår vurdering har vi benyttet informasjon i offentlige databaser, offentlige publikasjoner i tillegg til søknaden med underliggende dokumenter og opplysninger innhentet gjennom høringsrunden. Krav til kunnskapsgrunnlaget er etter vår vurdering oppfylt, jf. naturmangfoldloven § 8.

Når det treffes beslutninger, skal det være tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger det kan ha for naturmangfoldet. Det skal tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet, jf. naturmangfoldloven § 9. Statsforvalteren vurderer at kunnskapen om virkninger er tilstrekkelig opplyst i denne saken. Førre-var-prinsippet kommer dermed ikke til anvendelse.

Ut fra eksisterende kunnskapsgrunnlag og innsendt dokumentasjon, mener Statsforvalteren at tiltaket, med gitte vilkår, ikke vil føre til nevneverdig skade på naturmangfoldet i vannforekomsten som helhet.

Vurdering etter vannforskriften

Vannforekomsten

Vannforskriften § 4 stiller krav om at miljøtilstanden i alle vannforekomster skal beskyttes mot forringelse og ha minst god økologisk tilstand og god kjemisk tilstand. Tiltaksområdet i Trangstraumen ligger i vannforekomsten Raftsundet (vannforekomstID 0365010400-2-C) som er kategorisert som kystvann i beskyttet fjord/kyst i Vann-nett. Vannforekomsten har god økologisk tilstand og udefinert kjemisk tilstand.

Svartsundet er delt på midten og består i tillegg til Raftsundet, av vannforekomsten Grunnfjorden (vannforekomstID 0364050302-C), som er kategorisert som kystvann i beskyttet fjord/kyst i Vann-nett. Vannforekomsten har god økologisk tilstand og udefinert kjemisk tilstand.

Påvirkning på vannforekomsten – vurdering og avbøtende tiltak

Det forventes spredning av partikler ved mudring og sprenging av sjøbunn og dumping av mudringsmassene. Sjøbunnen i tiltaksområdene anses for å være ikke-forurensede, og det er derfor etter vår vurdering liten sannsynlighet for at tiltaket vil medføre spredning av miljøgifter og videre påvirkning på kjemisk tilstand i vannforekomsten. Det er likevel slik at sedimenter som ikke er forurenset kan medføre fare for forurensning og skade på det marine miljøet i form av nedslamming, påvirkning på vannkvaliteten og negativ påvirkning på filtrerende organismer og fisk.

Vi vurderer at den økologiske tilstanden vil påvirkes noe av tiltaket i Trangstraumen som følger av fjerning av substrat og dermed fjerning av habitater og arter. Vi legger imidlertid vekt på at tiltaket er av kort varighet og at det er gode muligheter for reetablering av arter i området etter at tiltaket er ferdig. På grunn av størrelsen på tiltaket i Svartsundet, så vurderer vi at påvirkningen på den økologiske tilstanden vil være liten.

Dumping av masser vil forårsake spredning av partikler i strømmens retning. Partiklene vil kunne påvirke naturtyper og bunnlevende organismer i områdene som berøres. Den forholdsvis sterke strømmen i området kan i tillegg medføre oppvirvling av små partikler. Strømforholdene vil gjøre at partiklene vil fortynnes og spres raskt, men det er ønskelig å begrense spredningen av partikler mest mulig. Vilkår om skånsom tiltaksgjennomføring er stilt jf. vurdering etter naturmangfoldloven lenger opp i dette dokumentet.

Vurdering

I henhold til § 4 i vannforskriften skal tilstanden i overflatevann beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og kjemisk tilstand. Ny aktivitet og inngrep skal ikke medføre forringelse eller vanskeliggjøre oppnåelse av miljømål som er satt. Tiltak i sjø vil påvirke vannmiljøet i resipienten. Graden av påvirkning avhenger blant annet av tiltakets omfang, størrelsen på resipienten, og bruk av avbøtende tiltak. I denne saken legger vi til grunn at anleggsarbeidet er et midlertidig engangstiltak med begrenset varighet. Vi vurderer at størrelsen på vannforekomsten og omfanget av tiltaket er av den grad at arbeidene vil kunne påvirke vannmiljøet lokalt i tiltaksområdet når anleggsarbeidet pågår grunnet spredning av partikler og fjerning av substrat og habitater, men at påvirkningen vil være begrenset og ikke omfatte hele vannforekomsten. Videre at tilstanden vil gjenopprettes etter kort tid når arbeidet avsluttes uten at det settes i verk tiltak. Statsforvalteren mener derfor at det er rimelig å anta at tiltaket ikke vil forringe miljøtilstanden i vannforekomsten i nevneverdig grad eller ha innvirkning på hvorvidt vannforekomsten når miljømålet eller ikke, jf. vannforskriften § 4, så lenge vilkår i tillatelsen overholdes. Vi vurderer derfor at vannforskriften § 12 ikke kommer til anvendelse i denne saken.

Samfunnsmessige fordeler ved tiltaket

Av forurensningsloven § 11 femte ledd fremgår at forurensningsmyndigheten kan legge et vidt skjønn til grunn i avveiningen av om tillatelse skal gis, og eventuelt på hvilke vilkår. I henhold til Klima- og miljødepartementets oppfatning skal det foretas en helhetlig vurdering der både forurensningshensyn, generelle miljøhensyn og alminnelige samfunnsmessige hensyn tas med i betraktningen. For tiltak som kan medføre forurensning eller skader på biologisk mangfold, vil samfunnsnyten av tiltaket være et relevant hensyn å vurdere, da dette vil kunne ha betydning for om tillatelse kan gis.

I denne saken legger Statsforvalteren til grunn at gjennomføring av tiltaket er en nødvendighet for å legge til rette for en trygg og sikker farled gjennom Raftsundet.

KONKLUSJON

Ved avgjørelse av om tillatelse skal gis, har Statsforvalteren lagt vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket ellers vil medføre. Vurdering av tiltaket etter forurensningsloven, vannforskriften og naturmangfoldloven tilsier at det er verdier i området som kan bli påvirket. Det er likevel slik at tiltaket er et engangstiltak som er avgrenset i tid og omfang, det er vurdert til å være i samsvar med gjeldende plan for området og det knytter seg samfunnsmessige og sikkerhetsmessige fordeler til tiltaket. På bakgrunn av vilkårene som er satt i tillatelsen mener Statsforvalteren at tiltaket ikke vil medføre vesentlig økt forurensning eller redusere den biologiske og økologiske funksjonen i området.

Basert på de ovennevnte vurderingene, konkluderer Statsforvalteren med at det kan gis tillatelse etter forurensningsloven til mudring og dumping i sjø fra lekter i gjennomseiling Trangstraumen og Svartsundet i Raftsundet i Hadsel kommune etter nærmere fastsatte vilkår.

ORIENTERING

Kystverket skal varsle Statsforvalteren senest 1 uke før tiltaket settes i gang og når tiltaket avsluttes. Tillatelsen kan ikke tas i bruk før Statsforvalteren har mottatt slikt varsel om oppstart.

FRIST

Tillatelsen er gyldig frem til 26.04.2025.

VEDTAK OM SAKSBEHANDLINGSGEBYR

Vi viser til varsel om gebyr datert 04.01.2023. Det ble varslet om sats 5 som utgjør kr 74 800. Vi har ikke mottatt noen merknader til varselet.

Kystverket skal betale et gebyr på kr 74 800 for arbeidet med tillatelsen, jf. forurensningsforskriften § 39-4. Dere vil motta faktura for gebyret fra Miljødirektoratet.

ENDRING OG ANSVAR

Det kan gjøres endringer i denne tillatelsen i medhold av forurensningsloven § 18. Endringene skal være basert på skriftlig saksbehandling og forsvarlig utredning av saken. En eventuell endringsøknad må derfor sendes til oss i god tid før endring ønskes gjennomført.

Tillatelsen fritar ikke for erstatningsansvar etter alminnelige erstatningsregler, jf. forurensningsloven § 10 andre ledd. Tillatelse etter forurensningsloven er ikke til hinder for at det kan gjøres privatrettslige avtaler mellom aktuelle parter.

Tillatelsen fritar ikke fra plikt til å innhente nødvendige tillatelser etter andre lover, eller plikt til å overholde bestemmelser og påbud som gis med hjemmel i slike lover. Her nevnes blant annet plan- og bygningsloven og havne- og farvannsloven. Privatrettslige forhold forutsetter vi avgjort før tiltaket finner sted.

Brudd på tillatelsen er straffbart etter forurensningsloven §§ 78 og 79.

Vi minner ellers om meldeplikt til Norges arktiske universitetsmuseum ved eventuelle funn av kulturminner under arbeidet.

AKTSOMHET OVENFOR FREMMEDE ORGANISMER

De siste årene er det registrert en økning i observasjoner av den marine fremmedarten japansk sjøpung, allment kjent som havnespy, i Norge. Det kan ikke utelukkes at arten også finnes i Nordland. Denne arten har stort invasjonspotensiale, og høy økologisk effekt. Statsforvalteren minner derfor om aktsomhetsplikten i henhold til forskrift om fremmede organismer § 18. I den står det at den som iverksetter tiltak som kan medføre utilsiktet spredning av fremmede organismer i miljøet, skal opptre aktsomt for å hindre at aktiviteten medfører uheldige følger for det biologiske mangfoldet. Fra § 18 del a og b vises det til at tiltakshaver skal ha kunnskap om risikoen aktiviteten innebærer, kunnskap til å treffe forebyggende tiltak og kunnskap til å raskt avdekke utilsiktet spredning av fremmede organismer. Dersom havnespy blir observert under utførelsen av arbeidet, skal arbeidet stanses og Statsforvalteren varsles umiddelbart.

KLAGEADGANG

Dere og andre med rettslig klageinteresse kan klage på vedtaket, inkludert gebyrsatsen. En eventuell klage bør inneholde en begrunnelse og hvilke endringer som ønskes. I tillegg skal andre opplysninger som kan ha betydning for saken komme fram. Klagefristen er på tre uker fra dette brevet er mottatt. En eventuell klage sendes til Statsforvalteren i Nordland.

En klage gjør ikke at iverksettelsen av vedtaket blir utsatt. Statsforvalteren eller Miljødirektoratet kan bestemme at vedtaket ikke skal iverksettes før klagefristen er ute eller klagen er avgjort, jf. forvaltningslovens § 42. Denne avgjørelsen kan ikke påklages.

En klage på vedtaket om gebyrsats gjør ikke at iverksettelsen av vedtaket blir utsatt. Det fastsatte gebyret må betales i samsvar med det som er vedtatt her. Dersom Miljødirektoratet imøtekommer klagen, vil det overskytende beløpet bli refundert.

Med hilsen

Tilde Nygård (e.f.)
seksjonsleder

Kristine Vevik
Senioringeniør

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

FISKERIDIREKTORATET
Hadsel kommune
Norges Fiskarlag

Postboks 185 Sentrum
Rådhusgata 5

5804 BERGEN
8450 Stokmarknes

